Toto rozhodnutí nabylo právní moci:
výrok ..... dne 10. 8. 2026
výrok ..... dne .....
a je vykonatelné dnem .....
V Rokycanech
dne - 9 -09- 2026
OKRESNÍ SOUD V ROKYCANECH -4-

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jiřího Levého a soudců Mgr. Jiřiny Hronkové a Mgr. Martina Šebka ve věci

posuzovaného člověka: **Zdeňka Kalousová**, narozená dne 22. 5. 1977
bytem Sokolská 34, 301 00 Plzeň
zastoupená hmotněprávním opatrovníkem městem Plzeň
sídlem náměstí Republiky 1/1, 301 00 Plzeň
a procesní opatrovnicí advokátkou JUDr. Kateřinou Královcovou
sídlem Josefa Růžičky 1393, 337 01 Rokycany

za účasti: **město Rokycany**, IČO 00259047
sídlem Masarykovo nám. 1, 337 01 Rokycany

o návrhu posuzované na vrácení svéprávnosti, o přezkumu svéprávnosti a opatrovnictví posuzované

o odvolání posuzované proti rozsudku Okresního soudu v Rokycanech ze dne 24. 2. 2026, č. j. 0 P 106/2024-205

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích I a III a dále ve výroku IV, jen pokud jde o změnu rozsudku Okresního soudu Plzeň-město ze dne 15. 2. 2024, č. j. 99 P 436/2020-109, potvrzuje a ve výroku II a zbývající části výroku IV se mění tak, že omezení svéprávnosti posuzované Zdeňky Kalousové v rozsahu stanoveném rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68, se prodlužuje na dobu 3 let od právní moci tohoto rozsudku, vyjma dispozice s finančními prostředky, právního jednání souvisejícího s uzavíráním smluv a rozhodování o vlastní léčbě a zásahu do duševní

Shodu s prvopisem potvrzuje Jaroslava Anettová.

i tělesné integrity, když v tomto rozsahu se omezení svéprávnosti posuzované mění tak, že posuzovaná není schopna nakládat s finanční hotovostí převyšující částku 2 000 Kč týdně a není schopna činit právní jednání spočívající v uzavírání smluv, kdy hodnota plnění převyšuje částku 2 000 Kč, čímž se mění rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu řízení před soudy obou stupňů.

III. Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně návrh posuzované Zdeňky Kalousové na vrácení svéprávnosti zamítl (výrok I), omezení svéprávnosti posuzované v rozsahu omezení svéprávnosti stanoveném rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68, prodloužil na dobu tří let od právní moci tohoto rozsudku, s výjimkou dispozice s finančními prostředky, která se navyšuje na 2 000 Kč týdně a rozhodování o vlastní léčbě a o zásahu do duševní a tělesné integrity, když tohoto rozhodování je schopna (výrok II), opatrovníkem posuzované Zdeňky Kalousové jmenoval město Rokycany (výrok III), čímž změnil rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68 a rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 15. 2. 2024, č. j. 99 P 436/2020-109 (výrok IV), žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok V) a ani státu (výrok VI).

2. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že posuzovaná trpí duševní poruchou trvalého rázu, která je léčbou neovlivnitelná a která má dopad na její schopnosti reálně v praktickém životě fungovat a obstarávat si své záležitosti. Péči o svou osobu zvládá, včetně návštěv lékařů, jinak je však z důvodu své psychiatrické diagnózy a s ní související negramotností plně odkázaná na pomoc veřejného opatrovníka, především co se týče vyřizování bydlení, úředních záležitostí a hospodaření s majetkem. Posuzovaná měla komplikovanou bytovou situaci, vystřídala řadu ubytování, avšak tuto situaci s pomocí opatrovníka vyřešila. Aktuálně žije na ubytovně v Rokycanech v jednolůžkovém pokoji, kde má vlastní ledničku, televizi a rychlovarnou konvici a využívá společnou kuchyň. Je poblíž své dceři a dvouletému vnukovi, s dcerou se vídá a udržují spolu telefonický kontakt. Z příjmu, který tvoří především invalidní důchod III. stupně a příspěvek na péči, je posuzované pravidelně strhávána částka z důvodu exekuce, na níž zbývá doplatit přibližně 12 000 Kč. Právě z důvodu diagnostikované lehké mentální retardace a s ní spojené negramotnosti, která posuzované znemožňuje efektivně právně jednat a nakládat s finančními prostředky, navíc posuzovaná nemá dle znaleckého posudku na své omezení náhled, jedná impulsivně a nedomýšlí důsledky svého jednání, soud prvního stupně nevyhověl návrhu posuzované na vrácení svéprávnosti, ani nepřistoupil k mírnějším omezujícím opatřením jako je zejména schválení smlouvy o nápomoci či schválení zastoupení členem domácnosti, jelikož prvně jmenovaný institut vyžaduje, aby posuzovaná právně jednala sama pouze za asistence a pomoci podpůrce a druhý institut je podmíněn tím, aby posuzovaná žila se zástupcem ve společné domácnosti.

3. Přestože od posledního rozhodnutí soudu nedošlo ke změnám, které by byly důvodem pro výraznou změnu v rozsahu omezení svéprávnosti posuzované, soud prvního stupně dospěl k závěru, že k určité změně došlo s ohledem na skutečnost, že si posuzovaná sama zajišťuje vše, co souvisí s vlastním zdravotním stavem a případnou léčbou své osoby. Účastníci se shodli na tom, že posuzovaná sama navštěvuje svého ošetřujícího lékaře i psychiatra, hlídá si termíny návštěv, které dodržuje a samostatně si dávkuje potřebnou medikaci. To vedlo soud k závěru, že posuzovaná je schopna samostatně rozhodovat o vlastní léčbě a zásahu do své duševní a tělesné integrity a ve shodě s doporučením znalkyně i hmotněprávního a procesního opatrovníka dospěl k závěru, že je namístě navýšit týdenní limit nakládání s finančními prostředky na částku 2 000

Shodu s prvopisem potvrzuje Jaroslava Anettová.

Kč, neboť tak budou zajištěny potřeby posuzované a nebude docházet k nežádoucím situacím, kdy posuzovaná nemá finanční prostředky na nákup potravin či jiných komodit a ve schopnostech posuzované je s touto částkou hospodařit. Opatrovníkem posuzované byl jmenován veřejný opatrovník, a to město Rokycany, když posuzovaná je v tomto městě stabilně usazena a není pravděpodobné, že by se měla v dohledné době stěhovat, jelikož chce být nablízku své rodině a také znalkyně uvedla, že pro kompenzaci psychického stavu posuzované je důležité, aby žila ve stimulujícím a podporujícím prostředí, což bezpochyby představuje pobyt v blízkosti rodiny.

4. Proti tomuto rozsudku podala posuzovaná včasné odvolání prostřednictvím své procesní opatrovnice a namítá, že se cítí být po duševní stránce natolik zdráva, aby si veškeré své záležitosti byla schopna vyřizovat sama. Nesouhlasí proto s omezením své svéprávnosti, jakož i se jmenováním opatrovníka a přidělováním finanční částky, se kterou může hospodařit v týdenním intervalu. S odkazem na § 55 odst. 2 o. z. uvádí, že má zajištěné stabilní životní podmínky a veškeré záležitosti týkající se života je schopna si zajistit buď sama nebo s mírnou dopomocí dcery, se kterou je v úzkém kontaktu. Není tak splněna zákonná podmínka pro trvání omezení svéprávnosti posuzované, omezení svéprávnosti není třeba, proto navrhla, aby odvolací soud změnil napadené rozhodnutí tak, že se omezení svéprávnosti posuzované stanovené rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68, ve spojení s rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 15. 2. 2024, č. j. 99 P 436/2020-109, ruší a dále že se řízení o přezkum svéprávnosti posuzované zahájené usnesením Okresního soudu v Rokycanech ze dne 22. 10. 2025, č. j. 0 P 106/2024-167, zastavuje.

5. V průběhu odvolacího řízení hmotněprávní opatrovník posuzované doplnil, že v současné době posuzovaná za ubytování hradí jen částku 6 800 Kč, neboť je ubytovaná na pokoji s další osobou. Dále platí měsíčně částku 250 Kč za připojení televize a internetu. Z důchodu, který pobírá, jsou aktuálně prováděny srážky v rámci exekuce a po srážkách je z důchodu vyplácena částka 16 016 Kč měsíčně. Pravděpodobně do konce letošního roku bude dluh v rámci exekuce zcela uhrazen. Po snížení nákladů na ubytování opatrovník začal posuzované vyplácet týdně částku 1 500 Kč, neboť má za to, že je potřeba, aby byly vytvořeny posuzované určité úspory, když v loňském roce byly výdaje vyšší, a to na nákup televize a lednice. V případě potřeby opatrovník posuzované uvolní i další finanční prostředky, například na nákup oblečení či obuvi. Úspory posuzované v současné době činí částku zhruba 7 000 Kč. Opatrovník dále uvedl, že k lékaři chodila posuzovaná vždy sama, termíny kontrol si sama řádně hlídá. Ubytovnu v Rokycanech posuzované zajistil opatrovník. Posuzovaná kromě invalidního důchodu pobírá ještě příspěvek na péči ve výši 1 300 Kč měsíčně a příspěvek na mobilitu ve výši 900 Kč měsíčně, když tyto částky jsou posuzované předávány nad rámec částky 1 500 Kč týdně.

6. Odvolací soud po doplnění tvrzení hmotněprávního opatrovníka přezkoumal napadené rozhodnutí dle § 212 o. s. ř., vzal v úvahu argumentaci posuzované v odvolání a po zvážení všech skutečností dospěl k závěru, že odvolání posuzované v zásadě není důvodné, jen s ohledem na nepřesné vymezení rozsahu omezení svéprávnosti v oblasti uzavírání smluv, jak bylo provedeno rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68, které napadený rozsudek Okresního soudu v Rokycanech nezměnil, odvolací soud shledal potřebným v tomto rozsahu napadený rozsudek soudu prvního stupně změnit.

7. V projednávané věci k prvnímu omezení posuzované ve svéprávnosti došlo rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68, jímž bylo stanoveno, že posuzovaná není schopna činit právní jednání, která souvisí s nakládáním s majetkem, jehož hodnota přesahuje 500 Kč týdně, není schopna činit právní jednání související s uzavíráním smluv, není schopna činit právní jednání související s žádáním, přijímáním a vymáháním dávek státní sociální podpory, dávek sociálního a důchodového zabezpečení, dávek pojistného i nepojistného plnění, není schopna činit právní jednání související s poskytnutím

Shodu s prvopisem potvrzuje Jaroslava Anettová.

zdravotních služeb a posouzení důsledku jejich poskytnutí, přičemž omezení bylo stanoveno na dobu 5 let od právní moci tohoto rozsudku. Soud při rozhodování vycházel především ze znaleckého posudku ze dne 27. 1. 2020 a výslechu znalkyně MUDr. Martiny Ellederové, kdy u posuzované byla zjištěna lehká mentální retardace, jedná se o vrozený defekt intelektových schopností, který je trvalého rázu a projevuje se u posuzované hlavně povrchním myšlením, narušením úsudku, nedostatečným odhadováním vývoje situací, neschopností uvažovat v širších souvislostech a sociální neobratností.

8. V nyní projednávané věci soud prvního stupně provedl dokazování v dostatečném rozsahu potřebném pro rozhodnutí věci, kdy také provedl zhlédnutí posuzované, posuzovanou vyslechl a dále ve věci rozhodl o zpracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, takže při svém rozhodování vycházel také ze závěrů znaleckého posudku MUDr. Hany Mikulášové ze dne 1. 9. 2025 i výpovědi znalkyně při jednání konaném dne 27. 1. 2026, přičemž ze závěrů znaleckého posudku, které znalkyně potvrdila při svém výslechu, vyplývá, že u posuzované nedošlo oproti předchozímu rozhodování k žádné změně zdravotního stavu. Posuzovaná trpí, stejně jako v době předchozího znaleckého zkoumání, lehkou mentální retardací, což je porucha trvalého rázu, léčebnými prostředky neovlivnitelná a zlepšení nelze očekávat. Projevy a prognóza jsou částečně závislé na tom, jak v chráněném, podpůrném a přiměřeně stimulujícím prostředí posuzovaná žije a bude žít. Nutný je dohled a pomoc ze strany okolí. Posuzovaná nemůže samostatně nakládat se svými finančními prostředky, nemůže samostatně spravovat své jmění. Posuzovaná zná sice řádově cenu základní potravin a předmětů denní potřeby, nezvládá ale finanční transakce, nezvládne jednoduchý logický početní úsudek. Nedokáže útratu naplánovat tak, aby si zajistila průběžně financování všech základních potřeb a měla celkový přehled o svých závazcích. Posuzovaná dokáže samostatně hospodařit nejvýše s částkou 2 000 Kč týdně.

9. Byť nově jmenovaný opatrovník (město Rokycany) s ohledem na skutečnost, že posuzovaná má zajištěno stálé bydlení, je v kontaktu s dcerou a vnukem a také nebyla prokázána jednání posuzované, jimiž by si mohla způsobit újmu, navrhl, aby posuzovaná již nebyla ve svéprávnosti omezena, odvolací soud však dospěl k závěru, že navrácení plné svéprávnosti by nebylo v zájmu posuzované.

10. Je sice nesporné, že posuzovaná má v současné době zajištěno stabilní bydlení, které díky blízkosti bydliště dcery je pro posuzovanou prostředím podnětným, působícím kompenzačně na její psychický stav, nicméně nelze odhlédnout od skutečnosti, že vhodné bydlení, odpovídající jejím finančním možnostem, má posuzovaná zajištěné jen díky svému opatrovníkovi. Dále nelze odhlédnout od závěrů výše uvedených znaleckých posudků, kdy díky lehké mentální retardaci má posuzovaná snížené intelektové schopnosti, což se projevuje povrchním myšlením, narušením úsudku, nedostatečným odhadováním vývoje situací, neschopností uvažovat v širších souvislostech i sociální neobratností, navíc ani neovládá čtení, psaní a počítání v dostatečném rozsahu, takže ačkoliv posuzovaná je schopna si sama zajišťovat své základní potřeby, není však sama schopna činit všechna právní jednání a není ani schopna samostatně nakládat se všemi svými prostředky, když dle znalkyně posuzovaná není schopna hospodařit s částkou vyšší nežli 2 000 Kč týdně. Nelze tak ani souhlasit s názorem, že v projednávané věci není nebezpečí, že by si posuzovaná svým právním jednáním mohla způsobit újmu, když „finanční zranitelnost" posuzované je zřejmá již z toho, že vůči ní jsou vedeny exekuce k vymožení dluhů posuzované, jež naštěstí by v brzké době měly již být zcela uhrazeny.

11. Pokud se posuzovaná při argumentaci o nedůvodnosti dalšího omezení svéprávnosti také dovolávala případné pomoci své dcery, bude-li takovou pomoc potřebovat, tak nelze přehlédnout ani skutečnost, že původně opatrovnictví vykonávala právě dcera posuzované, avšak rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 15. 2. 2024, č. j. 99 P 436/2020-109, byl posuzované jmenován veřejný opatrovník (město Plzeň), když opatrovnice (dcera posuzované)

Shodu s prvopisem potvrzuje Jaroslava Anettová.

neměla přehled o finančním hospodaření posuzované, neměla povědomost o tom, jakou medikaci má posuzovaná užívat, zda ji vůbec užívá a nebyla schopna vyřešit otázku bydlení. Bylo tedy namístě, aby opatrovnictví vykonával někdo, kdo posuzované pomůže se zajištěním bydlení a bude jí nápomocen v kontaktu s úřady, bude řešit její finanční záležitosti apod. Z obsahu spisu (zprávy Městského obvodu Plzeň 4 ze dne 27. 11. 2023) také vyplývá, že posuzovaná ani její dcera nebyly schopny řešit záležitosti týkající se výpovědi z nájmu bytu a dne 6. 2. 2024 mělo dojít k exekučnímu vystěhování posuzované i její dcery z tehdejšího bytu a současné bydlení, jak již bylo výše uvedeno, posuzované zajistil nový opatrovník (město Plzeň).

12. Odvolací soud se tak shoduje se soudem prvního stupně, že omezení posuzované ve svéprávnosti je i v současnosti nutné z důvodu ochrany jejích zájmů, zároveň se shoduje s jeho názorem, že není potřebné omezení posuzované ve svéprávnosti v oblasti rozhodování o vlastní léčbě a zásahu do duševní a tělesné integrity, když dle sdělení opatrovníka veškeré tyto záležitosti si posuzovaná obstarává sama, aniž by v tomto směru potřebovala pomoc opatrovníka, a dále souhlasí i se závěrem vycházejícím z doporučení znalkyně, že jsou splněny podmínky pro změnu omezení ve svéprávnosti v oblasti nakládání s finanční hotovostí, a to s navýšením na částku 2 000 Kč týdně. S ohledem na celkovou výši měsíčních příjmů posuzované i výši nezbytných nákladů na bydlení tato výše disponibilní částky týdně nebude ani představovat významné omezení posuzované, pouze zajistí rovnoměrné nakládání s finančními prostředky v průběhu měsíce a takto stanovená částka ještě umožní drobné vytváření potřebné finanční rezervy do budoucna, pro případ dalších nutných výdajů, například oblečení.

13. Veden výše uvedenými úvahami odvolací soud napadené rozhodnutí ve výrocích I, III a v části výroku IV (pokud jde o změnu rozsudku Okresního soudu Plzeň-město ze dne 15. 2. 2024, č. j. 99 P 436/2020-109) jako věcně správné dle § 219 o. s. ř. potvrdil a dle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. výroku II a v části výroku IV (pokud jde o rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68) jej změnil způsobem uvedeným ve výroku tohoto rozsudku, a to z toho důvodu, že původním rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 9. 10. 2020, č. j. 99 Nc 4670/2019-68, omezení posuzované ve svéprávnosti v oblasti uzavírání smluv nebylo nikterak omezeno (bylo stanoveno, že posuzovaná není schopna činit právní jednání související s uzavíráním smluv), což je však v logickém rozporu s omezením svéprávnosti v oblasti nakládáním s majetkem do určité hodnoty týdně, bylo tudíž nutno odstranit uvedenou rozpornost ve vymezení rozsahu omezení svéprávnosti posuzované. Shodně jako soud prvního stupně tak odvolací soud vypustil omezení ve svéprávnosti posuzované v oblasti rozhodování o vlastní léčbě a zásahu do duševní i tělesné integrity a pokud jde o oblast právního jednání spočívajícího v uzavírání smluv, stanovil, že posuzovaná není schopna činit právní jednání spočívající v uzavírání smluv, kdy hodnota plnění převyšuje částku 2 000 Kč.

14. S ohledem na částečnou změnu napadeného rozsudku odvolací soud dle § 224 odst. 2 o. s. ř. rozhodoval o nákladech řízení před soudy obou stupňů a obdobně jako soud prvního stupně rozhodl, že žádný z účastníků ani Česká republika nemají právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (§ 23 z. ř. s. a § 43 z. ř. s. ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu

Shodu s prvopisem potvrzuje Jaroslava Anettová.

soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Plzeň 15. června 2026

Mgr. Jiří Levý v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Jaroslava Anettová.